

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XVII. SZAKÜLÉS.

1879, ápr. 23-ikán.

Elnök: TAKÁCS JÁNOS.

I. **Azary Ákos.** Nehány keserű anyag élettani hatásáról értekezett. Az ú. n. keserű anyagok (Amara) élettani hatásáról nagyon kevés ismeretünk van. Előadói kísérleteket tett néhány keserű anyaggal (quassia, centaurea stb.) különösen arra nézve, hogy milyen hatással vannak a baktériumokra, a gyomornedv elválasztására és a vérkeringésre. Eredményül azt találta, hogy az alkalmazott keserű anyagok a baktériumok szaporodását a legjobb esetben késleltetik, de meg nem akadályozzák, hogy a gyomornedv elválasztását valószínűleg az érző idegek izgatása által gyarapítják, és hogy a vérnyomást kezdetben csökkentik, később emelik, nagyobb adagokban állandóan csökkentik. Az anyagoknak mérgező hatása egy esetben sem volt.

II. **Dapsy László.** Az új búza-művelés-módról szólva, felemlíti azokat a jó oldalakat, melyekkel a szemeknek nagyobb távolságban való vetése jár, valamint azt is, mennyire felkarolják e művelésmódot különösen Amerikában. (V. ö. e Közlöny 1879 114. füzet, 51. l.) Evvel kapcsolatban egy általa szerkesztett kis gépet mutat be, mely ez új művelésmódnak megfelelően tetszőleges távolságban rakja a szemeket és fel is töltögeti.

III. **Ilosvay Lajos.** „Újabb kísérletek az elemek összetettségéről“ című előadta **Lockyer** és **Capelle** kísérleteit a szinképelemzés segítségével annak kimutatására, hogy némely elemek összetett testek. (Bővebben l. a 118-ik füzetben.)

XVIII. SZAKÜLÉS.

1879, május 14-ikén.

Elnök: THAN KÁROLY.

I. **Than Károly** „Adatok a fertőzetenítő szerek ismeretéhez“ czimen értekezett. Előrebocsátva a rothadás és a rothadást előidéző szervezetek elméletét, kifejti milyen hatásuk van tulajdonképen az ú. n. fertőzetenítő szereknek; kísérleteket sorol elő, melyeket a kereskedésben előforduló ilyenmű szerekkel tett és egy mindenki által készíthető hatásos keveréket ismertet meg. (L. a 118-ik füzetben.)

II. **Rózsahegy Aladár** „Az asztrakháni pestisről“ tett előterjesztést. Elmondva utazását és jelezve vizsgálatának czéljait, leírja a vidéket, melyen a pestis dühöngött és élénk színekkel festi a járvány alatti viszonyokat; szól a pestis ter-

jedéséről, a veszteglő intézetekről és az elhaltak számát helységek szerint táblázatban mutatja be. (L. a jelen füzetben.)

III. **Herman Ottó** egy fiatal szerccsen kaimánt — Alligator niger — és egy teknős békát (Emysaurus) mutat be. Mindkettőt Amerikából kapta. Elmondja a rajtok eddig tett biológiai megfigyeléseit. A kaimán általában igen lusta; a napra téve megélnékül, még sziszeg is, ha felé közelednek; igen ravasz. A teknős-béka pánczélján kiálló dudorodások vannak, melyek az iszap színéhez hasonlítva, különösen ha a fény oldalról esik rá és a dudorodások árnyékot vetnek, az állat egészen a rögöz hasonlít: rög-mimicry.

XXXI—XXXIV. TERMÉSZETTUDOMÁNYI ESTÉLY.

1879, márcz. 7-ikén, 21-ikén, 28-ikén és apr. 4-ikén.

14. **Herman Ottó** „A nagy út“ czimen egy előadást tartott a madarak tavaszi mozgalmairól, a költözésről. Élénk vonásokkal ecsetelte a költöző madarak útját és a költözés irányát egész Európá-

ban; kiterjeszkedett a költözés egyes módjára és alakjára; okodatolta a szögalak vagy a ferde vonalba való költözést a szárnyak működése és a légzuhalmok közt levő viszonynyal; kifejtette, hogy nem a mágnesi

sarkok vonzása mutatja a madaraknak az irányt, hanem az öregebb tanítja és vezeti a fiatal. Előadását képekkel és egyes madarak bemutatásával illusztrálta.

15. **W a r t h a V i n c z e** „A víz szerepéről a föld életében“ egy előadást tartott. Vázolva a víznek földünk szilárd kérgére gyakorolt romboló és építő hatásait, bemutatja a víz fontosabb fizikai tulajdonságait, amint azok a víznek gőz-, folyékony és szilárd halmazállapotában előtűnnek. Előadását számos kísérlettel illusztrálta.

16. **K ö n i g G y u l a**: A „természettudományok kezdetei“-ről két előadást tartott.

Az első természettudományi ismeretek, melyekkel a fejlődő ember foglalkozott, a csillagos égboltra vonatkoztak; erre vallanak a legrégebb emlékek. Az ember ismeretei igen lassan fejlődtek: így a számok fogalma, az idő meghatározása stb. már az ember előrehaladott műveltsége korába esnek és csak lassan jutottak arra a folkra, melyen ma állanak. Különösen emlékszik meg az egyiptomiak, phoeníciaiak és görögök műveltségéről és azon befolyásról, melyet ezek a tudományok fejlődésére gyakoroltak. Előadása egy csinos füzetben jelent meg.

LEVÉLSZEKRÉNY.

(20.) **ÉRTESÍTÉS.** A magyar orvosok és természetvizsgálók folyó évi XX-ik nagygyűlése Budapesten aug. 28-ikától szept. 2-ikáig fog megtartatni. A nagygyűlés bizottsága a gyűlésen való részvételre társulatunk tagjait is meghívja, mit mi ezennel tagtársaink tudomására hozunk, megjegyezvén hogy a gyűlésen részt venni szándékozók magukat a nagygyűlés pénztárnokánál, **S z t u p a G y ö r g y** gyógyszerész úrnál (Budapest, Kalvintér. gyógyszertár a magyar koronához) legkésőbb aug. 15-ikéig jelentsék be.

Evvél kapcsolatban megemlítjük, hogy más években tartott nagygyűlések alkalmával tagtársaink közül sokan Társulatunkhoz fordultak a nagygyűlést illető felvilágosítások ügyében.

Ennek elkerülése végett újból kijelentjük, hogy a Természettudományi Társulatnak a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűléseihez semmi köze, rendezésükben semmi szerepe sincs, és egészen távol áll tőle. Kérjük t. tagtársainkat, hogy a nagygyűlésre

vonatkozó mindennemű kérdésekkel egyenesen a fentemlített pénztárnokhoz vagy a nagygyűlés titkárságához (régí városház) forduljanak. Sz. K.

(21.) A 118-ik füzetben ajánlt fertőztelenítő keverékre vonatkozólag egy kérdés intéztetett hozzánk, melyre a szerzőtől a következő választ kaptuk: „A vasvitriol, karbolsav és szénporból álló fertőztelenítő keverékbe, likacsosságánál fogva, legalkalmasabb a faszénpor, azonban megrostált kőszénpor is használható, mely habár nem képes oly mértékben fertőzteleníteni mint a faszénpor, mindamellett a karbolsavat szintén képes felületi vonzás által visszatartani. A kérdéses porból naponként, egyenként 20—30 gramm használendő a fertőztelenítésre. A fővárosi pissoirok fertőztelenítésére a fenebbi por nem alkalmazható, mert a lefolyásoknak rendszeres szűk nyílásait hamar betömik. E végből czélszerű a pissoirok falazatát és padlózatát naponként 5 s. r. nyers karbolsav és 100 s. r. víz elegyével jól lemosni és ugyane folyadékot a pissoiron keresztül önteni. Az utczeni csatorna-nyílások kellemetlen bűzét csak az újabb időben már elterjedett víz-zárások alkalmazása által lehetne biztosan elkerülni.“

Th. K.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.